

จิตรกรรมภาพท้องฟ้า:
กรณีศึกษาปรากฏการณ์ธรรมชาติบนท้องฟ้า
Sky Image Painting:
Case Study
of a Natural Phenomenon on the Sky

Parichart Journal
Thaksin University

สี แสงอินทร์ ¹ สุภาพร วีระปรียากร ²
พิบูลย์ คลังเวียงนา ³

See Saengin, Supapon Veerapreeyakul,
Piboon Klangwiangna

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม
ศูนย์กลางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม
ศูนย์กลางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา

³ อาจารย์ คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม ศูนย์กลางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
นครราชสีมา

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย จิตรกรรมภาพท้องฟ้า : กรณีศึกษาปรากฏการณ์ธรรมชาติบนท้องฟ้า (Sky Image Painting: Case study of a natural phenomenon on the sky) นี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นในชั้นบรรยากาศโลก ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนอกชั้นบรรยากาศโลก การศึกษาผลงานศิลปกรรม ของชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่มีเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติบนท้องฟ้า และนำผลที่ได้จากการศึกษามาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรม ตามมุมมองและประสบการณ์ของผู้วิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้า และความลึกลับของเอกภพและจักรวาล เป็นแรงผลักดันให้มนุษย์คิดสร้างฝันเกิดจินตนาการ เพื่อนำไปสู่การประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่่อีกทั้งมีความพยายามที่จะค้นพบโลกใหม่ที่อยู่ห่างไกลออกไปอีก ดังมีศิลปินชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ใช้มุมมอง องค์ความรู้ และประสบการณ์ของแต่ละคน สร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรม ที่มีเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้ามานานแล้ว โดยใช้สื่อวัสดุที่หลากหลายเพื่อถ่ายทอดสิ่งที่เห็น และขยายผลสร้างเป็นผลงานแนวจินตนาการ

ผลการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงาน จิตรกรรมภาพท้องฟ้าของคณะผู้วิจัย ซึ่งสร้างด้วยสื่อวัสดุสีน้ำบนกระดาษ มีจำนวน 25 ภาพ สีน้ำมันบนผ้าใบ มีจำนวน 25 ภาพ และเทคนิคภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษ มีจำนวน 25 ภาพ รวมผลงานทั้งหมด 75 ภาพ แบ่งเนื้อหาเรื่องราวในภาพออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มภาพภูมิทัศน์สถานที่ต่างๆ ซึ่งแสดงบรรยากาศตามช่วงเวลาในรอบวัน กลุ่มที่แสดงปรากฏการณ์ตามช่วงเวลาในฤดูกาล กลุ่มที่เป็นปรากฏการณ์ในระบบสุริยะ และกลุ่มที่เป็นปรากฏการณ์ที่อยู่ห่างไกลสุดขอบจักรวาล

คำสำคัญ :

ปรากฏการณ์ธรรมชาติบนท้องฟ้า

Abstract

The purpose of this research Sky Image Painting: Case study of a natural phenomenon on the sky was to study a natural phenomenon that happened on earth atmospheric. The phenomena that happened outer the earth, art works study of Thai and foreigner artists. The study resulted to create and develop the art works, by the opinion and the experience of a researcher.

From the study result found that the sky phenomena, the secret of the principal world and the cosmos was a pressing force to the human for a dream to the new invention, also, with an ultimately world expiring. As such the Thai and Foreigner artists used of its own opinion, knowledge and experienced creating the art works of a natural phenomenon on the sky matter that happened for a long been, by using a variety media to express from what they have seen and expressed in to an imagination work.

The results of a sky image painting of the researcher that was built with water color of 25 pictures, oil painted on canvas for 25 pictures and paper mould technique for 25 pictures, totally 75 pictures. The works were divided into 4 groups as follow, a various landscapes during the day group, seasonal phenomena group, cosmos phenomena group and the cosmos ultimately phenomena.

Key word :

Natural phenomenon on the sky

คำนำ

ปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้า

ในห้วงอวกาศอันกว้างใหญ่ไพศาลมีท้องฟ้าสีคราม มีดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาวนับแสนล้านดวง กับวัตถุท้องฟ้าอีกมากมาย ซึ่งเราไม่สามารถจะนับได้ครบถ้วนด้วยความสามารถของตามนุษย์ นอกจากนั้นยังมีปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้า ไม่ว่าจะเป็นดาวตก หรือผีพุ่งไต้ ฟาแลบ ฟาร์รอง ฟาผ่า รุ้งกินน้ำ อุปราดาปรากฏการณ์เหล่านี้ ล้วนเป็นสิ่งสวยงามมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้นมานานนับหลายล้านปีมาแล้ว ปรากฏการณ์ธรรมชาติบนฟากฟ้า กระตุ้นให้มนุษย์เกิดความสนใจใฝ่รู้มานานนับหลายศตวรรษแล้วปรากฏการณ์เทหวัตถุบนท้องฟ้า เช่น ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว หรือเทหวัตถุบนท้องฟ้าอื่นๆ ที่มนุษย์คุ้นเคยมานานแล้วนั้น จะสังเกตเห็นได้ง่าย ดังนั้น จึงจำแนกปรากฏการณ์ซึ่งมนุษย์สังเกตได้บนท้องฟ้าออกเป็น 2 ประเภทคือ (1) ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นบรรยากาศโลก ได้แก่ เมฆ ลม ฟาแลบ ฟาร์รอง ฟาผ่า ฝนตก รุ้งกินน้ำ อาทิตย์

ทรงกลด แสงเหนือ แสงใต้ ดาวตกหรือผีพุ่งไต้ การเปลี่ยนสีของท้องฟ้าตามเวลา การเปลี่ยนสีของดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ ฯลฯ ซึ่งทำการศึกษาในวิชาอุตุนิยมวิทยาเป็นส่วนใหญ่ (2) ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นภายนอกบรรยากาศโลก ได้แก่ ปรากฏการณ์เกี่ยวกับดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดาวเคราะห์ ดาวฤกษ์ ทางช้างเผือก อุปราคา ฯลฯ ซึ่งศึกษาอยู่ในวิชาดาราศาสตร์ เป็นต้น (รุจิราพรรณ รุ่งรอด.2542 น.10-13)

ธรรมชาติเป็นแหล่งบันดาลใจแห่งสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

แหล่งบันดาลใจที่มีที่มาจากธรรมชาติเพื่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ โดยเฉพาะการวาดภาพทิวทัศน์ ได้แก่ ทิวทัศน์บนบกและทิวทัศน์ทะเล (Landscape & Seascape) นั้น ก็มักจะปรากฏบริเวณที่เป็นท้องฟ้าหรือบริเวณพื้นที่ว่าง แสดงให้เห็นเป็นท้องฟ้าเข้ามาประกอบด้วยเสมอ เพื่อแสดงความสว่างสดใสของสภาพแสงสว่างจากดวงอาทิตย์ที่ส่องกระทบวัตถุ ตามพื้นที่บริเวณต่างๆ ในภาพ โดยการเปรียบเทียบแสงสว่างในช่วงเวลา กลางวัน หรืออีกนัยหนึ่งแสง-สีจากธรรมชาติ และแสงสีของท้องฟ้า ได้ถูกนำมาใช้เพื่อการแก้ปัญหาในการสร้างงานศิลปะ อีกทั้งลักษณะของก้อนเมฆและสภาพสีสิ้นบรรยากาศนั้น สามารถจุดประกายสร้างเสริมจินตนาการ เป็นรูปร่างรูปทรงต่างๆ และสร้างอารมณ์ผ่องคลายได้เป็นอย่างดี

บัญชา นาคทอง อ้างถึงทรรศนะของทวี รัชนิกร ไว้ว่า มีศิลปินบางคนชอบเขียนภาพเกี่ยวกับดวงดาวหรือเรื่องความคิดฝันที่เป็นนามธรรม หากมองให้ลึกก็จะพบว่าสาเหตุที่ทำให้ศิลปินต้องเขียนภาพดวงดาวหรือจักรวาลก็เพราะต้องการหลีกเลี่ยงปัญหาสังคม ที่ส่งผลให้จิตใจสับสนวุ่นวายนั่นเอง (2549.ศิลปินแห่งชาติ,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. ปีที่ 2 (2) มกราคม-มีนาคม 2549: 8-9)

นอกจากศิลปินสมัยใหม่จะสร้างงานศิลปะตามอย่างที่ตามองเห็น ดังเช่น กลุ่มลัทธิแสดงความรู้สึกประทับใจ (Impressionism) ตามลักษณะภูมิทัศน์ของท้องถื่นที่ถูกแสงแดดสาดส่องแล้ว ยังมีแนวความคิดของจิตรกรในกลุ่มเซอร์เรียลลิสม์ ซึ่งถือเป็นกลุ่มศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะไว้อย่างหลากหลาย หลายและส่งอิทธิพลต่อมายังกระแสความคิดหลังสมัยใหม่ (Post Modern) ในศตวรรษที่ 20 และสมัยปัจจุบันมีใจความว่า การเขียนภาพจากธรรมชาตินั้นไม่จำเป็นต้องเขียนให้เป็นไปตามอย่างที่ตาเห็น ควรมีการเปลี่ยนแปลงโดยการเขียนวัตถุ สิ่ง ของที่ไม่มีชีวิตให้มันมีชีวิตในตัวของมันเองเพื่อสัมผัสอารมณ์ความรู้สึกในตัวมันเองอย่างเจียบๆ จากแนวความคิดการให้คุณค่าของการ มีชีวิต จึงทำให้ทำภาพที่เกี่ยวกับธรรมชาติหรือทิวทัศน์ของกลุ่มนี้มีชีวิตมีความรู้สึกแอบแฝงอยู่ ซึ่งบุญย์ นิลเกษ (2523. น.90) กล่าวสนับสนุนว่า สิ่งทั้งหลาย คือ ภูเขา ทะเล ท้องฟ้า เหล่านี้มีชีวิต สิ่งที่แตกต่างกันไปจากตัวเราหรือวิญญาณของเรา เราเองและสิ่งเหล่านี้ต่างก็เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

กำจร สุนพงษ์ศรี (2523. น.265) กล่าวถึงกลุ่มเซอร์เรียลลิสม์ ที่นำเอาธรรมชาติมาเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดตั้งข้อคำถามว่า ศิลปินได้นำภาพที่ปรากฏอยู่ในสายตาจากสภาพธรรมชาติมารับใช้ เพื่อแสดงเรื่องราวบรรยายประสบการณ์ในชีวิตของศิลปิน จากโลกแห่งความจริงของสรรพสิ่งที่ตามธรรมชาติ เปลี่ยนรูปมาเป็นความฝัน และได้ฝันแปรออกมาในรูปแบบศิลปกรรมอีกต่อหนึ่ง จากเรื่องราวที่สร้างขึ้น จิตรกรแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศของสภาพจิตใจซึ่งเข้ากันกับความคิดและความเข้าใจในความจริงของเขา เรื่องส่วนบุคคลที่แตกต่างกันถูกแยกไว้ต่างหาก แต่ส่วนหนึ่งศิลปินในกลุ่มนี้ทุกคนมีความคล้ายคลึงกันคือ มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การไม่เชื่อและชอบทำลายโลกแห่งความจริงตามที่ตาเห็น ที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่าศิลปินต่างมีรากฐานความสงสัยต่อเรื่องความเป็นจริง จึงกล่าวได้ว่าศิลปินสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ โดยอาศัยบ่อเกิดแรงจูงใจจากธรรมชาติและโน้มนำสู่ความคิดจินตนาการ สอดคล้องกับคำอธิบายของ อารี สุทธิพันธุ์ (2532 น.136) ที่ว่า ธรรมชาติ หมายถึงโลกภายนอกที่มนุษย์มองเห็น ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติอาจเปลี่ยนไปตามความเห็นของผู้สนใจต่างกัน เช่น คือแหล่งทรัพยากรที่ให้กฎเกณฑ์แนวทางและความคิดแก่มนุษย์ ศิลปินไม่จำกัดว่าจะสนใจการแสดงออกตามรูปที่เห็น

(figurative painter) หรือสนใจการแสดงออกเฉพาะความรู้สึก (abstract painters) ล้วนอาศัยแหล่งทรัพยากรจากธรรมชาติทั้งสิ้น

แนวความคิดเกี่ยวกับความงามหรือสุนทรียภาพ มีทั้งความงามตามธรรมชาติและความงามทางศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้น เมื่อมนุษย์มีความรู้มีความเข้าใจ และมีความเจริญทางพุทธิปัญญาสูงขึ้น ความรู้สึกในความงามทางศิลปะจะมีมากขึ้นตามลำดับ มีวิวัฒนาการตามมาเป็นยุคตามช่วงสมัย ตามทรรศนะของแต่ละบุคคล (Individual vision) ซึ่งอาจมีทั้งในแง่บวกและแง่ลบ (สงวน รอดบุญ. 2533.น.66) อย่างไรก็ตาม ความงามด้านสุนทรียภาพหรือความงามทางศิลปะนั้น อยู่ที่เนื้อหาสาระ การใช้สื่อวัสดุ กระบวนการสร้างสรรค์ และแนวความคิด ที่ผสมผสานสอดคล้องเชื่อมโยงส่งเสริมซึ่งกันและกัน ซึ่งอยู่บนรากฐานการรับรู้และประสบการณ์ของแต่ละคน ถือเป็นคุณสมบัติปลีกย่อยที่เป็นส่วนตัวของผู้สร้างสรรค์ผลงาน

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มนุษย์ได้ประสบพบเห็นมานั้น สามารถนำมาถ่ายทอดเป็นเนื้อหาเรื่องราวสู่ผลงานในลักษณะแนวความคิดสร้างสรรค์ได้ โดยนำมาผ่านกระบวนการความคิด มีการจัดการใหม่ และอาศัยประสบการณ์การทำงานทางด้านศิลปะเข้ามาเสริม ดัง ทฤษฎีของ กิลฟอร์ด และ เฮิพฟ์เนอร์ (Guidford & Hoepfner) ที่กล่าวถึงแนวทางการสร้างสรรค์ไว้ว่า (1) วัตถุประสงค์ที่พบ (2) สามารถที่จะให้คำตอบ แสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้อย่างคล่องแคล่ว (3) สามารถที่จะปรับตัวและเปลี่ยนแปลงตามกาลเทศะ (4) คำตอบหรือพฤติกรรมตอบสนองของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มักจะแสดงความคิดริเริ่มหรือความใหม่ ซึ่งไม่มีคนอื่นคิดมาก่อน (5) ผู้มีความคิดสร้างสรรค์สามารถที่จะมองเห็นประโยชน์ หรือการใช้วัตถุสิ่งของได้หลายอย่าง (6) สามารถมีความรู้คิดลึกซึ้งมองเห็นสิ่งที่คนอื่นไม่เห็น และสามารถเปลี่ยนแปลงความหมายหรือแปลงรูปได้

จุดมุ่งหมายของศิลปะนั้น มิใช่เพียงแต่การเลือกสรร การรวบรวม การลดการตัดทอน และการใช้จินตนาการเกี่ยวกับธรรมชาติ หรือเหตุการณ์ตามที่ตามองเห็น และนำมาแสดงออกได้เท่านั้น แต่ศิลปะยังรวมถึงความพยายามที่จะทำให้สิ่งที่มองไม่เห็นได้ตามปกติทั่วไป ให้กลายเป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้ โดยใช้ความคิดสร้างมโนภาพจากความนึกฝันและลงมือกระทำจริง ดัง สุเชาว์ พลอยชุม (2523.น.33-34) แสดงทรรศนะไว้ว่า พวกเซอร์เรียลลิสม์มีทรรศนะว่า วัตถุประสงค์ของศิลปะก็คือ เพื่อต้องการแสดงความรู้สึกหรืออารมณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่ในส่วนลึกของจิตใจ ให้ปรากฏออกมาบนผืนผ้าใบ ศิลปะประเภท Fantasy (ความนึกฝัน) อันเป็นการแสดงถึงเรื่องราวของชีวิตในด้านที่เป็นความรู้สึกนึกคิดภายใน ซึ่งเป็นภาวะเหนือเหตุผล และเป็นความรู้สึกเฉพาะตัวนั้น เป็นศิลปะที่เหนือจริงหรือเป็นจริงมากที่สุด

ปฏิสัมพันธ์ โลก มนุษย์ และสิ่งแวดล้อม

สิ่งทั้งหลายทั้งปวงที่เกิดและอุบัติขึ้นมาบนโลกนี้ ต่างก็มีส่วนสำคัญในการดำรงอยู่เพื่อให้เกิดสภาพสมดุลตามหลักการของธรรมชาติ และมนุษย์ก็นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ และต้องอยู่แบบพึ่งพาอาศัยกันอย่างเป็นระบบ ดัง เนืองน้อย บุญเนตร (2537.น.189-190) ให้ทรรศนะว่า สำนึกดังกล่าวเกิดจากการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติ หรือสภาวะจริงตามธรรมชาติ และมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างโลกทัศน์ของพุทธปรัชญา กับโลกทัศน์ของศาสนาฮินดูและศาสนาคริสต์ นิเวศสำนึก ให้แนวคิดที่ช่วยสนับสนุนภาพลักษณ์ของโลกในฐานะที่เป็นสังคมอันยิ่งใหญ่ ที่มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะเป็นชาติใด ภาษาใด วัฒนธรรมใดเป็นสมาชิก การปฏิสัมพันธ์ระหว่างโลกทัศน์ทั้ง 3 จะช่วยฟื้นฟูสมดุลให้แก่จิตวิญญาณของมนุษย์ ซึ่งอยู่ในสังคมที่มีความโกลาหลและความเห็นแก่ตัว กลายเป็นปรัชญาของการดำเนินชีวิต

นิเวศวิทยา เป็นวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิต สิ่งแวดล้อมหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างโดยรอบสิ่งมีชีวิตรวมทั้งสิ่งมีชีวิตเองด้วย ได้แก่ ดิน ฟ้า อากาศ อุณหภูมิความชื้นสภาพทางเคมีของอากาศ

น้ำ และดิน สิ่งมีชีวิตทุกชนิดรวมทั้งมนุษย์ ฯลฯ เราอาจแบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือสิ่งแวดล้อมที่มีชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ทั้งนี้เพราะ (1) ระบบสิ่งมีชีวิตระดับสูงมีระบบสิ่งมีชีวิตระดับย่อยเป็นองค์ประกอบนั่นคือในแหล่งที่อยู่เหนือๆ สิ่งมีชีวิตแต่ละหน่วย เป็นองค์ประกอบของประชากร ประชากรของสิ่งมีชีวิตหลายๆชนิดประกอบกันเป็นกลุ่มสิ่งมีชีวิต กลุ่มสิ่งมีชีวิตและปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตประกอบกันเป็นระบบนิเวศ ระบบนิเวศของเขตหนึ่งของโลก ประกอบกันเป็น ชีวนิเวศ (biome) และระบบนิเวศของทั้งพิภพประกอบกันเป็นชีวมณฑล (2) ระดับที่เล็กกว่าระบบนิเวศไม่ได้รวมถึงสภาพสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต ซึ่งไม่เป็นไปตามที่เกิดขึ้นจริงในธรรมชาติ เพราะปัจจัยสิ่งแวดล้อมทั้งหมดส่งผลกระทบต่อระบบการประสานงานของสิ่งมีชีวิตทุกระดับ รวมทั้งระดับย่อยที่อยู่นอกขอบเขตของนิเวศวิทยา ได้แก่ อะตอม โมเลกุล เซลล์ เนื้อเยื่อ อวัยวะ ระบบอวัยวะ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นที่ระดับใดระดับหนึ่ง อาจส่งผลกระทบต่อเนื่องไปทุกระดับ ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของการเปลี่ยนแปลงนั้น โลกเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตทั้งหมดรวมทั้งมนุษย์ นั่นคือ โลกนี้เป็นระบบนิเวศเรียกว่า โลกของสิ่งมีชีวิตหรือชีวมณฑล (biosphere) มนุษย์เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของชีวมณฑล และมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่นๆในระบบนิเวศไม่ทางตรงก็ทางอ้อม หากความสัมพันธ์ทั้งหมดนี้พอดี โลกของสิ่งมีชีวิตจะอยู่ในสมดุลและคงความเป็นระบบอยู่ได้ แต่หากมีการรบกวนอย่างรุนแรงสภาพสมดุลก็จะเสียไป สิ่งที่เราได้ยินได้ฟังบ่อยๆในปัจจุบันมนุษย์ได้ทำลายสิ่งแวดล้อม แต่สิ่งที่มักจะถูกลืมคือเมื่อสภาพแวดล้อมเดิมถูกเปลี่ยนไป สภาพสิ่งแวดล้อมใหม่จะเกิดแทนที่ แหล่งที่อยู่ (habitat) ของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ก็จะเปลี่ยนไปด้วย (อู่แก้ว ประกอบไวทยกิจ ปีเตอร์. 2531. น.1-2)

สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพล และมีความสำคัญอย่างมากต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และสัตว์ เพราะสภาพสภาวะแวดล้อมที่อยู่รอบๆตัวเรา เป็นธรรมชาติที่จุลินทรีย์เชื้ออณูและบันดาลให้เกิดสรรพสิ่งดำเนินไปอย่างเป็นปกติสุขบนพื้นพิภพนี้ ดังนั้น คุณภาพของชีวิตที่จะเป็นปกติสุขสมบูรณ์ได้ ย่อมขึ้นอยู่กับสภาวะแวดล้อมที่มีสภาพเหมาะสมอย่างแท้จริงเสมอ สภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ (Environmental pollution) คำนี้เพิ่งมีขึ้นพร้อมกับความเจริญความก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรม ด้านเศรษฐกิจ และเทคโนโลยีภายหลังเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 เพราะปัญหาสภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษกำลังเพิ่มพูนขึ้นทุกวัน เป็นที่น่าสังเกตว่ามีโรคใหม่ๆเกิดขึ้นมาก ล้วนแต่โรคที่ไม่ค่อยพบมาก่อนและรักษาให้หายยาก โรคเหล่านี้ มักมีสาเหตุมาจากสารพิษทั้งหลายที่มีเพิ่มขึ้นในสิ่งแวดล้อม ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เราอาจจำแนกชนิดของสารพิษที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมได้หลายอย่างง่ายที่สุดคือการแบ่งตามแหล่งที่เกิดขึ้นหรือที่อยู่ของมันเป็น 3 พวกใหญ่ๆ คือ สารพิษในอากาศ (Air pollutants) สารพิษในดินและน้ำ (Soil and Water pollutants) และ สารพิษในอาหาร (Toxicants in food) (ไมตรี สุทธิจิตต์. 2531. น.1-3)

การศึกษาปรากฏการณ์ธรรมชาติ ที่เป็นแหล่งบันดาลใจต่อการสร้างสรรค์ศิลปะ เป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์รับรู้จากการเห็น และการศึกษาข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ ดาราศาสตร์ แล้วจึงขยายผลสู่บริบททางด้านปรัชญา สาขาศิลปกรรม ที่มีความสำคัญเกี่ยวโยงกัน จึงเป็นการค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่เกิดขึ้น แล้วสร้างสรรค์เป็นงานศิลปะ โดยใช้กระบวนการด้านศิลปะที่หลากหลาย

ปรัชญากับวิทยาศาสตร์มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะต่างมีจุดเริ่มต้นเหมือนกัน หรือเกิดร่วมกัน คือ เกิดจากความแปลกใจ ความสงสัย ความอยากรู้ และพยายามหาคำตอบหรือคำอธิบายเพื่อที่จะเข้าใจธรรมชาติ ซึ่งรวมทั้งโลก เอกภพ และชีวิต ปรัชญาเป็นการอยากรู้ในสิ่งที่ยังไม่ว่างและพยายามหาคำตอบมาอธิบายสิ่งที่อยากรู้นั้น ทั้งปรัชญาและวิทยาศาสตร์ ต้องการหาความรู้ที่แน่นอน รัดกุม และเป็นระเบียบ ปรัชญาและวิทยาศาสตร์มีบ่อเกิดที่เหมือนกัน คือศึกษาปัญหาที่คล้ายคลึงกัน เช่น โลก และชีวิต เป็นต้น (สถิต วงศ์สวรรค์. 2540. น. 31)

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสังเกตการณ์ ลักษณะ การมองเห็นท้องฟ้าในช่วงกลางวัน ตามช่วงระยะเวลาต่างๆ เช่น เช้า สาย บ่าย เย็น และในตอนกลางคืน ตลอดจนค้นคว้าข้อมูลการเกิดปรากฏการณ์ต่างๆบนท้องฟ้าตามธรรมชาติ เช่น เมฆ หมอก คิววัน ดาวตก ดาวหาง สุริยุปราคา เป็นต้น
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมองเห็นท้องฟ้า ณ ตำแหน่งแหล่งพื้นที่ที่ต่างกัน เช่น ที่ราบ ภูเขา ชายทะเล ทั้งช่วงกลางวันและกลางคืน
3. เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักความจริง และปรากฏการณ์ต่างๆตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้าที่สามารถมองเห็นได้จากโลก ชั้นบรรยากาศของโลก และระบบสุริยะ
4. เพื่อนำข้อมูลความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ มาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานภาพจิตรกรรม ด้วยสื่อวัสดุสีน้ำมัน กระดาษ สีน้ำมันบนผ้าใบ และศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคแม่พิมพ์กระดาษบนกระดาษ โดยใช้เนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับสีส้ม มิติ บรรยากาศ และปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้า
5. เพื่อสร้างบรรทัดฐาน มาตรฐาน การสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ ที่มีรากฐานจากความจริงทางด้านวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ เป็นการใช้จินตนาการขยายผล และใช้เสรีภาพส่วนบุคคลในการสร้างงาน
6. เพื่อบันทึกข้อมูลความรู้และเรียบเรียงผล รายงานผล และจัดแสดงนิทรรศการผลงานศิลปะเผยแพร่ต่อสาธารณชน ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

1. การวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาเฉพาะปรากฏการณ์ตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้า ที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า เป็นการบันทึกภาพด้วยกล้องถ่ายภาพเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่างๆ บนท้องฟ้าซึ่งเป็นข้อมูลขั้นต้น และจากข้อมูลขั้นรองได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ เอกสาร วารสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับดาราศาสตร์ ปรากฏการณ์และเทหวัตถุบนท้องฟ้า
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ที่มีเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับท้องฟ้า ประเพณีงานจิตรกรรม สีน้ำมันบนกระดาษ สีน้ำมันบนผ้าใบ และงานเทคนิคภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษ รวมผลงานทั้งหมดประมาณ 75 ภาพ

อุปกรณ์และวิธีการ

วิธีการและแหล่งเก็บข้อมูล ได้แก่

1. ข้อมูลและรูปภาพปฐมภูมิ ได้จากการไปสังเกตการณ์ การไปบันทึกภาพจากแหล่งสถานที่ต่างๆ เช่น หอที่ราบ บนภูเขาสูง ชายทะเล ในเมืองที่หนาแน่น โดยบันทึกสีส้ม บรรยากาศ ของท้องฟ้า ตามช่วงเวลา เช้า สาย บ่าย เย็น และช่วงเวลากลางคืน
2. ข้อมูลและรูปภาพทุติยภูมิ ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร หนังสือ ตำรา และสื่อสิ่งพิมพ์ทุกชนิดจากแหล่งห้องสมุด และจากร้านค้าจำหน่ายหนังสือชั้นนำทั่วไป รวมถึงแผ่นซีดีรอม และแผ่นดีวีดี
3. รวบรวมคัดเลือกผลงานภาพข้อมูลตัวอย่าง ผลงานศิลปะ ประเพณีจิตรกรรมและศิลปะภาพพิมพ์ ของศิลปินในยุโรปและประเทศไทยในช่วงศิลปะสมัยใหม่ ที่สร้างผลงานจนเป็นที่ยอมรับและมีชื่อเสียง เพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์ภาพที่ปรากฏเกี่ยวกับท้องฟ้า ตามหลักการทัศนศิลป์

วิธีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวเคราะห์ภาพข้อมูลตัวอย่าง โดยใช้องค์ความรู้ด้านศิลปะเป็นเกณฑ์ แบบพรรณนาวิเคราะห์ได้แก่

1. การศึกษาวเคราะห์ข้อมูลจากภาพถ่าย ที่ได้จากแหล่งชั้นต้นต่างๆ เกี่ยวกับมิติ สี สัน บรรยากาศของท้องฟ้า รวมถึงปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้า
2. การศึกษาวเคราะห์ข้อมูลชั้นรองที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับ มิติ สี สัน บรรยากาศของท้องฟ้า ตลอดจนปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้า ชั้นบรรยากาศและนอกชั้นบรรยากาศโลก
3. การศึกษาวเคราะห์ข้อมูลชั้นรองภาพผลงานศิลปกรรม เกี่ยวกับทิวทัศน์ที่มีท้องฟ้าเป็นส่วนประกอบ เช่น มิติ สี สัน บรรยากาศของท้องฟ้า ตลอดจนภาพเกี่ยวกับระบบสุริยะจักรวาล และเอกภพ

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาวิจัย สรุปได้ 4 ประเด็น ดังนี้

1. สรุปผลการวิเคราะห์กลุ่มภาพผลงานตัวอย่างชั้นต้น แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- 1.1 ภาพช่วงก่อนดวงอาทิตย์ขึ้นถึงเวลาประมาณ 06.30 นาฬิกา บรรยากาศท้องฟ้าช่วงนี้จะมีสีแสงเป็น กลุ่มโทนสีเหลือง ส้ม แดง ม่วง
- 1.2 ภาพบรรยากาศท้องฟ้านับจากเวลา 06.30 นาฬิกา ถึงช่วงบ่ายใกล้เย็น ท้องฟ้าจะเป็นสีฟ้า มีเมฆสีขาวเป็นส่วนประกอบ และก้อนเมฆที่มีลักษณะต่างๆ นั้น สามารถเกิดจินตนาการได้
- 1.3 ท้องฟ้าช่วงใกล้เย็นถึงช่วงหลังอาทิตย์ตก ท้องฟ้าจะเริ่มมีสีส้มสวยงาม และเมื่ออาทิตย์ตก บรรยากาศช่วงนี้จะคล้ายกับช่วงเช้า
- 1.4 ท้องฟ้าหลังอาทิตย์ตกถึงช่วงกลางคืน ฟ้ายจะเริ่มเป็นสีน้ำเงินเข้มปนม่วง และค่อยๆ มีดวงดาวกลางคืนผ่านเข้ามา หากท้องฟ้าโปร่งไร้เมฆหมอกควันบดบังหรือฝนไม่ตก จะมองเห็นดวงจันทร์และดวงดาวทอดแสงสว่างอยู่เต็มท้องฟ้า

ภาพถ่ายที่ได้จากกลุ่มนี้ ภาพบรรยากาศในช่วงเช้าและช่วงดวงอาทิตย์ใกล้ตก จะเป็นกลุ่มภาพที่มีสีสันสวยงามน่าประทับใจมากกว่าบรรยากาศภาพช่วงอื่นๆ อีกทั้งลักษณะภูมิทัศน์สถานที่ต่างๆ นั้นจะเป็นส่วนประกอบที่ทำให้ภาพแตกต่างกัน หากไม่มีภูมิประเทศเป็นส่วนประกอบแล้วภาพท้องฟ้าจากสถานที่ต่างๆ จะไม่มีความแตกต่างกันและยากที่จะบอกได้ว่าบันทึกจากสถานที่ใด

2. สรุปผลการวิเคราะห์กลุ่มภาพผลงานตัวอย่างชั้นรอง มีดังนี้

ข้อมูลชั้นรองที่ทำการศึกษาวเคราะห์ ได้แก่ ข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ทุกชนิด และข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นอกจากจะสร้างความเข้าใจในด้านวิทยาศาสตร์แล้ว ปรากฏการณ์ต่างๆ เหล่านั้นจะมีสีสันสวยงาม และมีพลังแสงเป็นแหล่งพลังงานที่สำคัญที่ทำให้เกิดสีสันต่างๆ อีกทั้งความลึกลับของจักรวาลนั้น ถือเป็นแรงผลักดันให้มนุษย์เกิดเกิดความมานะพยายามที่จะค้นคว้าให้รู้ข้อเท็จจริงของธรรมชาติ

3. สรุปผลวิเคราะห์กลุ่มภาพข้อมูลตัวอย่างผลงานศิลปกรรม ที่ทำการศึกษา มีดังนี้

- 3.1 ผลงานจิตรกรรมภาพสีน้ำของศิลปินไทย ได้แก่ภาพทิวทัศน์สถานที่ต่างๆ ภาพส่วนมาก จะปรากฏบริเวณที่แสดงให้เห็นเป็นท้องฟ้าอยู่ด้วยเสมอ และมีลักษณะการระบายสีที่ใกล้เคียงกัน มีความแตกต่างกันใน มุมมอง และเนื้อหาเรื่องราวที่นำมาถ่ายทอดที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว

3.2 กลุ่มข้อมูลผลงานจิตรกรรมภาพสีอะคริลิกและภาพสีน้ำมันของศิลปินไทย จะปรากฏเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับทิวทัศน์ บรรยากาศและสีสันของท้องฟ้า ปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้า และยัง

ปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับดาราศาสตร์ ระบบสุริยะ เอกภพ และจักรวาล เป็นต้น ศิลปินไทยส่วนมากจะมีประสบการณ์ในการแสดงออก ด้วยภาพที่มีเนื้อหาดังกล่าว และยังมีบางคนนำเนื้อหาเรื่องราวปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้า มาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานในแนวศิลปะสมัยใหม่ จนเกิดความโดดเด่นอย่างต่อเนื่อง หลายคน

3.3 กลุ่มข้อมูลภาพผลงานจิตรกรรมไทยแนวประเพณี จะปรากฏเนื้อหาเรื่องราวที่เป็นบรรยากาศโลกที่อยู่สูงขึ้นไปบนฟ้า เป็นโลกในอุดมคติเกี่ยวกับความเชื่อและความศรัทธาในศาสนาอย่างหลากหลาย เช่น บางคนนำเอารูปดอกบัวมาเป็นสื่อตัวแทนการตรัสรู้ การรู้แจ้ง หรือหนทางสว่างแห่งจิต บางคนนำเอาสัญลักษณ์รูปทรงและวงกลมของดวงอาทิตย์ ดวงดาว ดาราจักรและจักรวาลมาใช้เพื่อเปรียบเทียบแสดงให้เห็นโลกมนุษย์ โลกสวรรค์ ความไม่แน่นอนของสสารและสรรพสิ่ง ตามแนวความคิดและวิธีการเฉพาะตน สามารถสืบค้นหลักฐานและพัฒนาการศิลปะแนวไทยประเพณี ที่มีมาอย่างต่อเนื่องได้

3.4 กลุ่มข้อมูลภาพผลงานของศิลปินต่างประเทศ ที่สร้างสรรค์ด้วยสื่อวัสดุสีน้ำมัน นับจากยุคโรแมนติก ยุคศิลปะสมัยใหม่ และยุคเซอร์เรียลลิสม์ จะมีท้องฟ้าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในภาพ และเน้นให้เห็นถึงสาระสำคัญของภาพตามช่วงเวลาและสถานที่ การใช้สีจะยึดแนวทางตามกลุ่มลัทธิ แต่มีลักษณะการระบายสีที่เป็นเฉพาะตน กล่าวได้ว่า หากเป็นภาพเกี่ยวกับภูมิทัศน์หรือภูมิประเทศสถานที่ต่างๆแล้ว จะปรากฏส่วนที่เป็นท้องฟ้าอยู่ด้วยเสมอ

ในยุคเซอร์เรียลลิสม์ มีศิลปินได้หลายคนได้ใช้บริเวณว่างของภาพ ให้เห็นเป็นท้องฟ้าและเป็นสถานที่เกิดปรากฏการณ์ต่างๆอย่างแปลกประหลาด เช่น ผลงานของซัลวาดอร์ ดาลี ทว่าในผลงานของแมกซ์ แอร์นส์นั้น เขาใช้มุมมองที่สูงขึ้นไปกว่านั้นอีก เช่น ปรากฏการณ์ โลก ดวงจันทร์ ระบบสุริยะ จักรวาล แหล่งกำเนิดแสง เป็นต้น โดยใช้วิธีการสร้างงานจากประสบการณ์ของเขาเอง

3.5 กลุ่มข้อมูลภาพผลงานเทคนิคภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษ ของสี แสงอินทร์ ที่ปรากฏเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับมิติ สีสัน บรรยากาศท้องฟ้า เป็นการใช้น้ำหนักสีและโทนสีที่แตกต่างกัน เพื่อแก้ปัญหารูปทรงระนาบ โดยแบ่งพื้นที่ภาพออกเป็นสัดส่วน เพื่อแบ่งกลุ่มโทนสี เมื่อสีแต่ละกลุ่มถูกรวบรวมต่อใกล้ชิดกันจะเกิดแรงผลักดันให้รู้สึกใกล้ไกล สว่าง เข้ม ด้วยคุณสมบัติการรับรู้เรื่องสี นอกจากระนาบสีที่เกิดจากการกลิ้งสีแล้วยังปรากฏรูปโค้งและวงกลม ซึ่งแทนค่าโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ ผลงานบางภาพ มีการนำลักษณะพื้นผิวหยาบขรุขระมาใช้เพื่อสร้างจุดเด่นภาพชุด จินตนาการจากธรรมชาติ ของ ชัยวุฒิ ร่วมฤดีกุล ซึ่งสร้างขึ้นในปี พ.ศ.2537 เป็นการใช้กลุ่มโทนสีและการสร้างค่าน้ำหนักสี โดยการกลิ้งสีแบบไล่น้ำหนัก เพื่อสร้างบรรยากาศ สีสันของท้องฟ้า และใช้แนวเส้นภูเขาให้เกิดความแตกต่างกันอย่างประสานกลมกลืน มีการจัดแบ่งพื้นที่สนามภาพออกเป็นส่วนๆ มีทั้งพื้นที่ใหญ่ กลาง เล็กและเล็กๆ ภาพในกลุ่มชื่อเรื่องเดียวกันนี้ จะมีลักษณะโดยรวมใกล้เคียงกัน

4. ผลจากการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงาน แบ่งตามสื่อวัสดุที่นำมาใช้สร้างงาน มีดังนี้

4.1 ผลงานที่สร้างด้วยสื่อวัสดุสีน้ำ ผลสำเร็จของงานส่วนใหญ่ เกิดจากลักษณะเฉพาะของวิธีการนั้นๆที่นำมาใช้สร้างงาน ซึ่งเป็นภาพแบบอัตโนมัติหรือเกิดจากความบังเอิญ เช่นการระบายสีลงบนแผ่นพลาสติก แล้วฝนถูกระดาษ การโรยด้วยวัสดุต่างๆขณะสีหมาดเพื่อสร้างลักษณะผิว ภาพบางภาพเป็นผลงานที่สำเร็จจากเทคนิคและวิธีการ โดยไม่ได้ระบายสีลงบนกระดาษ บางภาพระบายสีตกแต่งเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อยเมื่อสีแห้ง

4.2 ผลงานที่สร้างด้วยสื่อวัสดุสีน้ำมัน แบ่งกลุ่มตามเทคนิควิธีการและเนื้อหาเรื่องราวที่คล้ายกัน ดังนี้ ผลงานสีน้ำมันในช่วงแรก จะเป็นการถ่ายทอดเพื่อเลียนแบบสีสันบรรยากาศธรรมชาติ ที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไป มีบางภาพแสดงออกในแนวจินตนาการ กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์อื่นๆ บางภาพได้เชื่อมโยงปรากฏการณ์ธรรมชาติผนวกกับเหตุการณ์ทางการเมือง

4.3 ผลงานที่สร้างด้วยเทคนิคภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษ แบ่งกลุ่มตามลักษณะวิธีการสร้างงาน ดังนี้ กลุ่มที่ตัดแบบแม่พิมพ์กลึงสี่เรียบและกลึงสี่แสดงค่าน้ำหนักสี กลุ่มที่ตัดแบบแม่พิมพ์เพื่อกลิ้งสี่ลักษณะต่างๆ แล้วพิมพ์ทับด้วยลักษณะผิวหยาบของวัสดุ กลุ่มที่พิมพ์สีพื้นแล้วพิมพ์ทับด้วยลวดลายหุ่นวัสดุสำเร็จรูป กลุ่มผลงานที่พิมพ์ด้วยเทคนิคผสม กลุ่มที่สร้างแม่พิมพ์หุ่นด้วยกาว กลุ่มที่สร้างแม่พิมพ์ด้วยการแกะกระดาษหุ่นต่ำ เนื้อหาเรื่องราวภาพจากเทคนิคภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษ แบ่งกลุ่มตามเนื้อหาเรื่องราว ได้ดังนี้ กลุ่มปรากฏการณ์ธรรมชาติปกติบนท้องฟ้าที่พบเห็นทั่วไป เช่น บรรยากาศ และสีเส้นของท้องฟ้าตามช่วงเวลาในรอบวัน รวมถึงปรากฏการณ์แสงสีดวงอาทิตย์ กลุ่มที่เกี่ยวกับฤดูกาล กลุ่มที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์อุปราคา กลุ่มที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ระบบสุริยะและจักรวาล

สรุปและการอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย จิตรกรรมภาพท้องฟ้า : กรณีศึกษาปรากฏการณ์ธรรมชาติบนท้องฟ้า ซึ่งทางคณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลหลายประเด็นประกอบกัน ได้แก่ ข้อมูลขั้นต้นจากแหล่งสถานที่ที่แตกต่างกัน ข้อมูลชั้นรองจากหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์ ไฟล์ภาพจากแผ่นดิสก์ แผ่น CD สารคดี ภาพยนตร์ และกลุ่มตัวอย่างผลงานศิลปกรรม ซึ่งสร้างด้วยสื่อวัสดุสีน้ำ สีน้ำมัน และเทคนิคภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษา มาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมด้วยสื่อวัสดุสีน้ำ สีน้ำมัน และเทคนิคภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษ ผลปรากฏว่ากลุ่มข้อมูลต่างๆ ดังกล่าว ทำให้เกิดการเชื่อมโยงความจริงทางด้านวิทยาศาสตร์ กับกระบวนการรับรู้และการถ่ายทอดผลงานด้านศิลปกรรม ที่มีเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ บนท้องฟ้า ซึ่งได้ปรากฏมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันนี้ สามารถนำมาขยายผลเพื่อพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรม ตามมุมมองและความสามารถเฉพาะตนได้ ในระดับหนึ่งปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ บนท้องฟ้า ที่ปรากฏในผลงานศิลปกรรม ของคณะผู้วิจัย แบ่งกลุ่มได้ดังนี้

1. กลุ่มท้องฟ้าที่เป็นส่วนหนึ่งของภูมิประเทศนั้นๆ เพื่อแสดงบรรยากาศตามช่วงเวลาในรอบวัน และบางครั้งได้นำมาเพื่อแก้ไขปัญหาค้นคว้าที่ว่างในภาพ
2. กลุ่มท้องฟ้าที่เกิดปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ เป็นเหตุการณ์ปกติในชั้นบรรยากาศโลก ตามช่วงเวลาและฤดูกาล ได้แก่ เมฆ ฝน พายุ ฟöhn ฟ้าร้อง ฟ้าผ่า ฟ้าแลบ สีแสงและบรรยากาศ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว เป็นต้น
3. กลุ่มท้องฟ้าที่เป็นแหล่งเกิดปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ อาทิ ในระบบสุริยะเกิดปรากฏการณ์ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ สุริยุปราคา จันทรุปราคา และเป็นสถานที่เกิด ดาวหาง ดาวตก อุกาบาตตก เป็นต้น
4. ท้องฟ้าที่เป็นแหล่งเกิดปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่ห่างไกล ในระบบสุริยะและจักรวาล รวมถึงปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดนอกชั้นบรรยากาศโลก จนถึงสุดขอบจักรวาล

ข้อเสนอแนะ

1. ปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้าที่ปรากฏ ที่มีการค้นพบมีอยู่หลากหลาย และที่ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ก็ยังมีอีกมาก ปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นย่อมเป็นเหตุและเป็นผลเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน ดังนั้น การทำความเข้าใจ การศึกษาเรียนรู้ข้อเท็จจริงสามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาค้นคว้าและพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อวิถีชีวิตได้
2. องค์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับท้องฟ้า และปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้าของแต่ละคนนั้นแม้จะมีความแตกต่างกัน แต่คาดว่า เมื่อมีการศึกษาข้อมูลที่มีอยู่อย่างจริงจังแล้ว จะสามารถนำมาขยายผลเป็นแรงบันดาลใจ เพื่อการคิดค้นสร้างสรรค์ ประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงให้เกิดจินตนาการได้

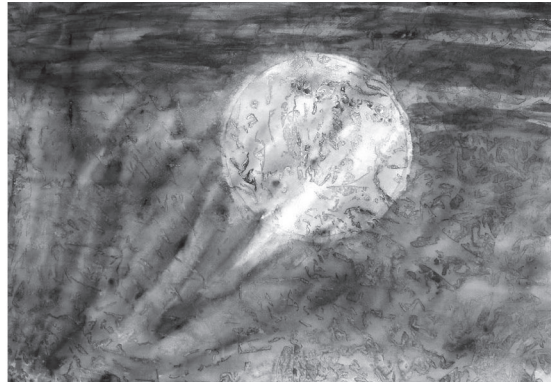

3. ในฐานะที่มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของโลก และเป็นห่วงลูกโซ่ในระบบเอกภพหรือจักรวาล ซึ่งมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ดังนั้น จึงเป็นการสมควรที่มนุษย์จะต้องตระหนักในพฤติกรรมของตน ซึ่งอาจจะส่งผลเป็นมลภาวะหรือทำลายสิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศให้เสียสมดุล การศึกษาเพื่อให้บรรลุัจธรรมตามหลักธรรมชาติ ได้แก่ การเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย การไม่คงที่ของสรรพสิ่ง การไม่เป็นคนใจแคบ การมองโลกในมุมกว้าง อย่างเป็นระบบ อาจก่อให้เกิดการพบแนวทางปฏิบัติเพื่อการดำเนินวิถีชีวิตให้เป็นปกติสุข ตามสถานะของตน

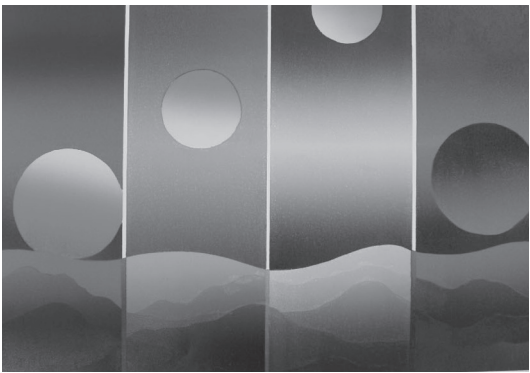
ภาพประกอบ ผลงานที่พัฒนาสร้างสรรค์

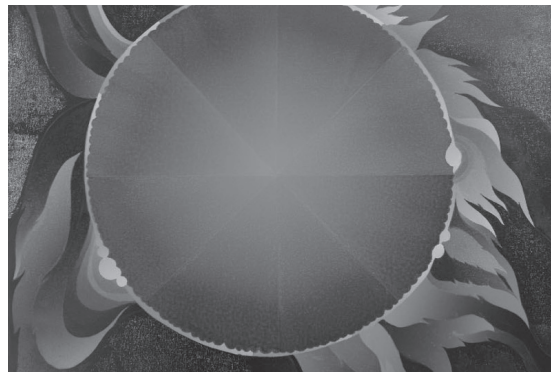
ชื่อภาพ แสงสยามเย็น 2
สีน้ำและสีชอล์กบนกระดาษ ขนาด 35 x 52 ซม.

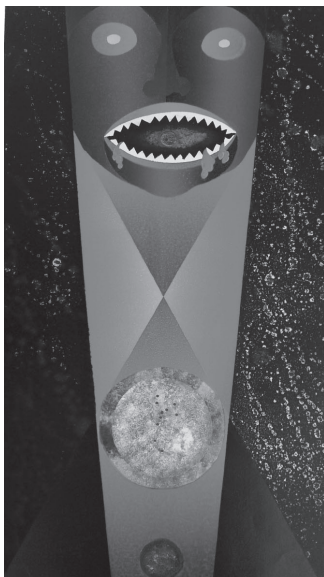
ชื่อภาพ เดือนเพ็ญ
สีน้ำเทคนิคผสม ขนาด 53 x 73 ซม.

ชื่อภาพ เช้า-สาย-บ่าย-เย็น
ภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษ ขนาด 48x 71.5 ซม.

ชื่อภาพ สุริยุปราคาและแสงสีโคโรนา
ภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษ ขนาด 50.7x 61 ซม.

ชื่อภาพ อุปราคาหน้าเหลี่ยม
ภาพพิมพ์เทคนิคผสม ขนาด 40.2 x 72.2 ซม.

ชื่อภาพ สุสานบนก้อนเมฆ
สีน้ำมันบนผ้าใบ ขนาด 80 x 111 ซม.

เอกสารอ้างอิง

- กำจร สุนพงษ์ศรี. (2523). **ศิลปะสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ :ไทยวัฒนาพานิช.
- เนื่องน้อย บุญยเนตร. (2537). **จริยศาสตร์สภาวะแวดล้อม**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัญญา นาคทอง. (2549). **ศิลปินแห่งชาติ**, จุลสาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.2(2),8-9.
- บุญย์ นิลเกษ. (2523). **สุนทรียศาสตร์เบื้องต้น**. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไมตรี สุทธิจิตต์. (2531). **สารพิชรอบตัวเรา**. เชียงใหม่ : ดาว คอมพิวเตอร์กราฟิก.
- รุจิราพรรณ รุ่งรอด. (2542). **ดาราศาสตร์พื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : เอส พี เอฟ.
- สถิต วงศ์สุวรรณ. (2540). **ปรัชญาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : อักษรวิทยา.
- สุเชาว์ พลอยชุม (แปล). (2523). **สุนทรียศาสตร์**, ปัญหาและทฤษฎีเกี่ยวกับความงามและศิลปะ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สงวน รอดบุญ. (2533). **ศิลปะกับมนุษย์**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อารี สุทธิพันธุ์. (2532). **ทัศนศิลป์และความงาม**. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์.
- อุแก้ว ประกอบไวยกิจ บีเวอร์. (2531). **มนุษย์กับระบบนิเวศและสภาพนิเวศในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.